

Propozycje zmian statusu zawodowego nauczycieli

Materiał wyjściowy do dyskusji w ramach dalszych prac
Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty.

I. Czas pracy nauczycieli:

- 1) podwyższenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli (z wyjątkiem nauczycieli wychowania przedszkolnego) o 2 godziny;

Zwiększenie pensum będzie się wiązało z ruchami kadrowymi, w związku z powyższym proponuje się w 3 - letnim okresie przejściowym zastosowanie działań osłonowych dla nauczycieli, dających możliwość elastycznego przechodzenia na nowy system. Rozwiązania kadrowe będą uwzględniały decyzję nauczyciela o zwiększeniu pensum z jednoczesnym wzrostem wynagrodzenia lub zachowanie dotychczasowego wymiaru pensum i ustalenie proporcjonalnego wynagrodzenia zasadniczego.

- 2) określenie wymiaru zajęć dodatkowych poza pensum (np. zajęć rozwijających zainteresowania), które obowiązkowo realizowałiby nauczyciele przedmiotów, które wymagają mniej czasu na przygotowanie się do zajęć lub sprawdzanie prac pisemnych: nauczyciel wychowania fizycznego, nauczyciel plastyki i nauczyciel muzyki – 2 godziny tygodniowo (rozliczenie tych godzin może być w systemie np. rocznym, kwartalnym czy miesięcznym, a nie tygodniowym).

Czas pracy nauczycieli w krajach OECD

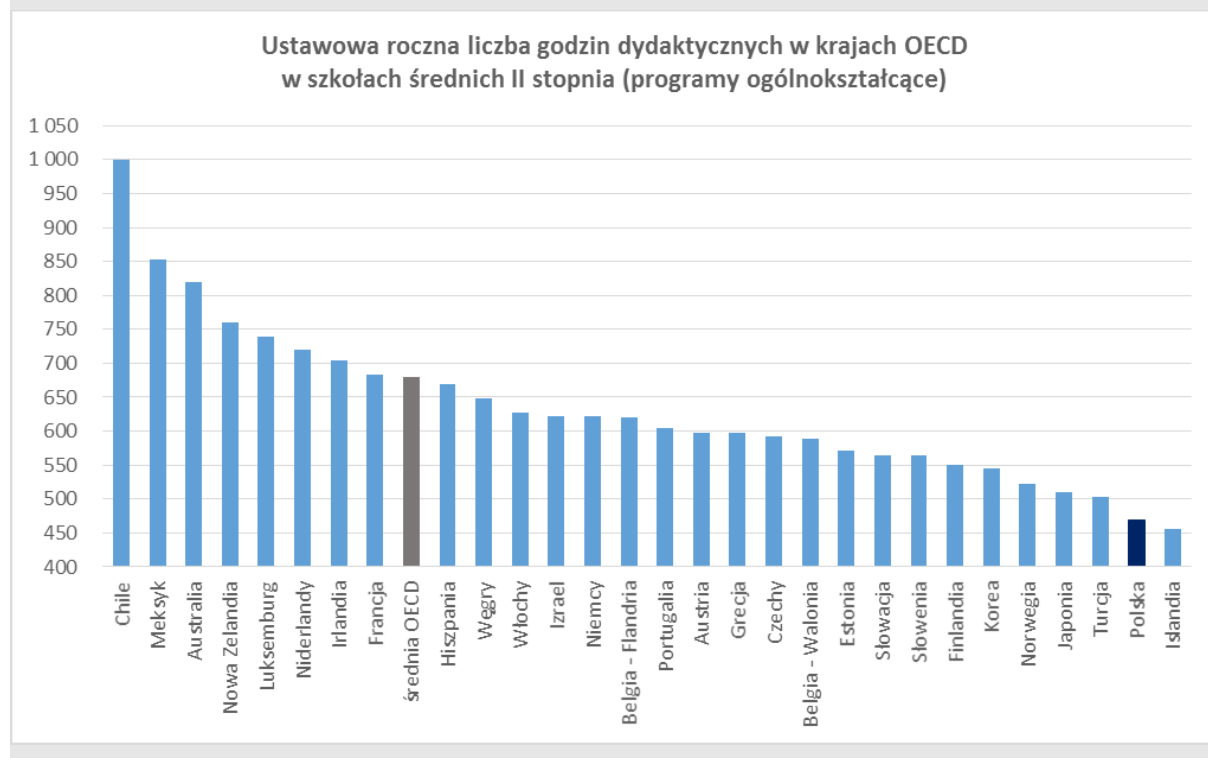
Ustawowa ogólna liczba godzin pracy nauczyciela w Polsce (wynosząca do 40 godzin zegarowych na tydzień) na wszystkich poziomach edukacji poza edukacją przedszkolną była niższa od średniej dla krajów OECD w roku szkolnym 2018/2019. W Polsce, w przeliczeniu na rok szkolny wynosiła ona dla nauczyciela przedszkola —1 720, szkoły podstawowej – 1 408, szkoły średniej I stopnia (gimnazjum) – 1 408 oraz szkół średnich II stopnia (ponadgimnazjalnych) – po 1 392 (ogólnokształcące oraz zawodowe).

Analogiczne dane średnio dla krajów OECD wyglądały następująco: czas pracy nauczyciela przedszkola – 1 562, szkoły podstawowej – 1 549, szkoły średniej I

stopnia – 1 563 oraz szkół średnich II stopnia – 1 555 (ogólnokształcące) 1 574 (zawodowe).

Zgodnie z publikacją „Education at a Glance, OECD Indicators 2020” średnia roczna liczba godzin dydaktycznych wymaganych od typowego nauczyciela w publicznych instytucjach oświatowych w krajach OECD ma tendencję spadkową wraz ze wzrostem poziomu edukacji, z 993 godzin na poziomie przedszkolnym do 778 godzin w szkole podstawowej, z 712 godzin w szkole średniej I stopnia (programy ogólnokształcące) do 680 godzin na poziomie średnim II stopnia (programy ogólnokształcące). W Polsce nauczyciele są zobowiązani do nauczania 1 075 godzin rocznie na poziomie przedszkolnym, 554 godzin rocznie w szkole podstawowej, 475 godzin na poziomie szkoły średniej I stopnia (programy ogólnokształcące) i 470 godzin na poziomie szkoły średniej II stopnia (programy ogólnokształcące).

Różnice między Polską, a średnią dla krajów OECD wynikają przede wszystkim z tego, że liczba tygodni pracy polskiego nauczyciela jest niższa w roku niż średnia dla krajów OECD, a nie z faktu, że polski nauczyciel pracuje krócej na tydzień.

II. System wynagradzania nauczycieli oraz uprawnienia o charakterze socjalnym:

- 1) odejście od rozliczania średnich wynagrodzeń nauczycieli, likwidacja dodatku uzupełniającego oraz zwiększenie środków na wynagrodzenia (o średnią kwotę z ostatnich 3 lat) z przeznaczeniem na podwyżkę wynagrodzenia zasadniczego, - dodatkowy koszt z budżetu państwa;
- 2) wynagrodzenie zasadnicze uzależnione od:
 - poziomu wykształcenia - ograniczenie obecnej tabeli do grupy nauczycieli posiadających wykształcenie wyższe magisterskie i przygotowanie pedagogiczne oraz grupy pozostałych nauczycieli;
 - etapu rozwoju zawodowego nauczyciela – kwotowy (stały) wzrost wynagrodzenia zasadniczego w związku z uzyskaniem, odpowiednio, stopnia nauczyciela mianowanego oraz stopnia nauczyciela dyplomowanego;
- 3) uzależnienie wysokości wynagrodzenia zasadniczego od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę – po zwiększeniu wynagrodzenia w związku z podwyższeniem pensum o 2 godziny, włączeniu części środków z obecnego odpisu na ZFŚS oraz włączeniu środków wypłacanych na JDU, mnożnik dla nauczyciela rozpoczynającego pracę w zawodzie wynosiłby ok. 125%. Obecnie nauczyciele stażyści otrzymują wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 100% - 105% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 4) Składniki wynagrodzenia
 - wynagrodzenie zasadnicze
 - dodatek za wysługę lat
 - wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i doraźnych zastępstw
 - wynagrodzenie za pełnienie powierzonych funkcji (ewentualne rozszerzenie funkcji uprawniających do dodatku)
 - dodatek za specjalizacje zawodowe
 - dodatek za warunki pracy
 - dodatek motywacyjny
 - inne składniki wynikające ze stosunku pracy – nagrody (w tym nagrody jubileuszowe i nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze), odprawy, dodatkowe wynagrodzenie roczne, dodatek za pracę w porze nocnej);

Określenie, w drodze rozporządzenia, kwotowych minimalnych stawek dodatków do wynagrodzenia zasadniczego.
- 5) wprowadzenie dodatku za specjalizacje zawodowe (proponuje się dodatek za dwie specjalizacje możliwe do uzyskania po osiągnięciu stopnia nauczyciela dyplomowanego).

- 6) przejście do powszechnego sposobu naliczania wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych i przesunięcie uwolnionych środków na podwyższenie wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli.

Przykładowe wyliczenie (możliwe stawki wynagrodzenia zasadniczego)

	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
obecne stawki wynagrodzenia zasadniczego	2949	3034	3445	4046
przykładowe nowe stawki wynagrodzenia zasadniczego po zwiększeniu pensum o 2 godziny				
	okres wprowadzenia do zawodu	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany	
wynagrodzenie zasadnicze				
	możliwy stały mnożnik (% minimalnego wynagrodzenia za pracę)	dodatek za kolejny stopień awansu (w stosunku do wynagrodzenia okresu wprowadzenia do zawodu)	dodatek za kolejny stopień awansu (w stosunku do wynagrodzenia okresu wprowadzenia do zawodu)	
	125%	+400	+1000	
możliwa stawka wynagrodzenia zasadniczego	3 500	3 900	4 500	
różnica w wynagrodzeniu zasadniczym w stosunku do obecnych stawek	+ 551 (w stosunku do nauczyciela stażysty) +466 (w stosunku do nauczyciela kontraktowego)	+455	+454	

Proponowany mnożnik jest wynikiem zwiększenia wynagrodzenia zasadniczego o wynagrodzenie za 2 godziny ponadwymiarowe tygodniowo, różnicy środków w odpisie na ZFŚS po przejściu na system powszechny oraz średniej miesięcznej kwoty wypłacanego dodatku uzupełniającego w przeliczeniu na 1 etat nauczyciela. Możliwa wysokość dodatków na stopniach awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego zaproponowana została w kwotach, które zachowują dotychczasowe relacje pomiędzy kolejnymi stopniami awansu.

- 7) przesunięcie środków wypłacanych dotychczas na świadczenia „na start” przy jednoczesnym zwiększeniu wynagrodzenia nauczycieli rozpoczynających pracę w zawodzie;
- 8) ustalenie wysokości dodatku wiejskiego w stałej kwocie, niezależnej od posiadanego stopnia awansu zawodowego, a nie jak dotychczas, jako % od wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stopniach awansu.

III. **Awans zawodowy nauczycieli:**

- 1) zmniejszenie liczby stopni awansu zawodowego (likwidacja stopnia nauczyciela kontraktowego), etapy rozwoju zawodowego po zmianie:
 - okres wprowadzenia do zawodu nauczyciela (co najmniej 4 lata pracy)
 - nauczyciel mianowany
 - nauczyciel dyplomowanyutrzymanie rozwiązania dotyczącego uzyskiwania tytułu honorowego profesora oświaty;
- 2) wprowadzenie wystandaryzowanego egzaminu zewnętrznego po okresie wprowadzenia do zawodu, obejmującego część praktyczną i teoretyczną, warunkującego uzyskanie mianowania;
- 3) odbiurokratyzowanie ścieżki awansu zawodowego, w tym odejście od staży, oraz położenie większego nacisku na umiejętności praktyczne nauczycieli;
- 4) umożliwienie nauczycielom dyplomowanym zdobycia dwóch specjalizacji zawodowych (dodatek do wynagrodzenia po uzyskaniu stopnia specjalizacji);
- 5) umożliwienie nauczycielom kontraktowym, z zaawansowanym stażem wynikającym z obecnego systemu awansu, przyspieszenia uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego w okresie przejściowym.

IV. **Ocena pracy nauczycieli:**

- 1) określenie przypadków, w których wymagana jest określona ocena pracy (przed uzyskaniem każdego stopnia awansu zawodowego oraz stopnia specjalizacji zawodowej, przy ubieganiu się o pełnienie określonych funkcji), brak obligatoryjnych terminów dokonywania oceny pracy poza ww. przypadkami;
- 2) określenie w rozporządzeniu szczegółowych kryteriów oceny pracy nauczyciela, odnoszących się do kryteriów głównych określonych w ustawie.

V. **Urlop wypoczynkowy nauczycieli:**

- 1) określenie urlopu wypoczynkowego nauczycieli szkół feryjnych w dniach roboczych - 50 dni roboczych, urlop udzielany zgodnie z planem urlopów, we wszystkie dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych;
- 2) przyznanie prawa do dodatkowych dni urlopu wypoczynkowego za dłuższe wycieczki szkolne (oraz dodanie przepisów o delegacjach za podróże służbowe dla nauczycieli opiekujących się uczniami na wycieczkach szkolnych).